

ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЇ ТРИВОЖНОСТІ У ДІТЕЙ-МУЗИКАНТІВ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ

Резюме

У статті розглядається одна з актуальних науково – практичних проблем сучасної психологічної науки – подолання тривожності у дітей, що займаються музичною діяльністю. Для ефективної реалізації себе в музичній сфері, підвищенню мотивації до навчання музиці та найкращому прояву музичних здібностей у дітей є необхідним зниження рівня їх тривожності. Тому є актуальним звернути увагу на розробку програми корекції тривожності у дітей, що навчаються в гуртках музичного спрямування при позашкільних навчальних закладах. **Мета** дослідження: розробити комплексну програму корекції тривожності у дітей, що займаються в гуртках музичного спрямування на базі позашкільних навчальних закладів засобами арт-терапії. Для вирішення поставлених завдань використовувались наступні **методи** дослідження: аналіз наукової літератури; експертна оцінка розвитку музичних здібностей вихованців хорової студії; логіко-структурне моделювання для розробки корекційної програми подолання тривожності у дітей; виконання завдань на рефлексію, аналіз продуктів діяльності вихованців при виконанні розроблених індивідуальних завдань. **Результати**: на основі теоретичного аналізу наукової літератури визначено особливості прояву тривожності вихованців гуртків музичного спрямування позашкільних навчальних закладів. Для корекції тривожності розроблено комплексну програму з використанням арт-терапевтичних методик, зокрема методика переживання відчуття часу «Сліди на піску», методика роботи з відчуттям тривоги «Край води», «Малювання каракулів», «Каміння, що ми носимо», методика корекції негативних станів «Світло в кінці тунелю», методика корекції тривоги «Робота з сіллю. Малювання янгола». **Висновки**: емпірично підтверджено, що запропонована програма корекції тривожності у дітей – музикантів є ефективною і може бути рекомендована для використання в комплексних програмах корекції тривожності.

Ключові слова: корекційна програма; корекція тривожності, методи арт-терапії; музичні здібності; передконцертна тривожність; тривожність.

Вступ. Вивчення музичних здібностей являє собою комплексну проблематику сучасної психологічної науки. З одного боку постає проблема визначення структури музичних здібностей, з іншого – особливостей та можливостей їх розвитку. Окремим аспектом даної проблеми є подолання

тривожності у дітей, що займаються музичною діяльністю для ефективної реалізації себе в музичній сфері, підвищенню мотивації до навчання музиці та максимальному прояву їх музичних здібностей.

Мета дослідження: розробити комплексну програму корекції тривожності у дітей, що займаються в гуртках музичного профілю на базі позашкільних навчальних закладів засобами арт-терапії.

Виходячи із поставленої мети, нами сформульовані наступні **завдання** дослідження:

- Проведення теоретичного аналізу робіт з розвитку музичних здібностей;
- Розробка програми корекції тривожності у дітей, що займаються в музичних гуртках засобами арт-терапії.
- Визначення ефективності розробленої корекційної програми у вихованців.

Для вирішення поставлених завдань використовувались наступні **методи дослідження:** аналіз наукової літератури; експертна оцінка розвитку музичних здібностей вихованців хорової студії; логіко-структурне моделювання для розробки корекційної програми тривожності у дітей – музикантів; проєктивний тест «Малюнок сім'ї»; метод спостереження передконцертної тривожності; виконання завдань на рефлексію, аналіз продуктів діяльності при виконанні розроблених корекційних завдань.

Результати. В представленому дослідженні ми беремо за основу концепцію структури музичних здібностей Б.М. Теплова (Теплов, 2004), де він виділяє наступні показники в структурі музичних здібностей: ладове відчуття, здатність до слухового уявлення, музично-ритмічне відчуття. Ладове відчуття, як показник емоційного відгуку на музику, на нашу думку, певним чином пов'язаний з загальною здатністю дитини на переживання емоційних вражень. Одним із негативних проявів якої є підвищений рівень тривожності. Окремим інтересом в дослідженні особливостей прояву тривожності дітей – музикантів є передконцертна тривожність.

Вивчаючи вікові особливості емоційного стану учнів-виконавців в процесі навчання музиці, А.В. Вартанян (Вартанян, 1982) отримав результати, що дітям молодшого шкільного віку притаманний «низький рівень передконцертного емоційного страху». У них більш рідкими є випадки прояву стійких негативних станів, що пов'язані з такими психологічними особливостями їх вікового розвитку, як поверхневе відношення до навчання і виступам, не сформованість ціннісних орієнтацій, якісних критеріїв навчально-виконавської діяльності; її направленість на зовнішні аспекти.

Особливості передконцертного емоційного стану учнів підліткового віку, за результатами досліджень А.В. Вартаняна, відрізняються насамперед силою, глибиною і частотою виникнення його негативних форм. Це пояснюється в першу чергу особливостями вікового розвитку підлітків і важливими психологічними характеристиками якостей їх особистості.

В підлітковому віці, як зазначає В.М. Подуровський (Подуровський, 2001), існує цілий ряд показників негативних якостей, які необхідно враховувати та по можливості корегувати. Так, невдачі в навчальній діяльності та шкільному житті є найчастішими причинами психічних відхилень в даному віці. В цей період виникають різноманітні шкільні фобії, розвивається скованість. Вчитель музики, як ніхто інший може першим помітити ці ознаки і через музичну діяльність допомогти подолати як симптоматичну скутість, так і внутрішній психічний стан невпевненості, страху.

В рамках нашого дослідження з вивчення особливостей розвитку музичних здібностей вихованців позашкільних навчальних закладів на базі багатoproфільного гуртка художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти «Хорова студія «Тоніка» було проведено діагностику наявності загальної та передконцертної тривожності у дітей – музикантів. Наявність загальної тривожності діагностувався за допомогою проективного тесту «Малюнок сім'ї», передконцертна тривожність діагностувалася методом спостереження під час концертної діяльності дітей. Результати наявності

тривожності у дітей та рівнем розвитку їх ладового відчуття представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Кількісний розподіл досліджуваних у групах за рівнем розвитку їх ладового відчуття та наявності у них загальної та передконцертної тривожності

Кількість досліджуваних (у %)			
Рівень розвитку ладового відчуття		Показник наявності тривожності (За методикою «Малюнок сім'ї»)	Показник передконцертної тривожності
Низький	14	19	3
Середній	48	19	14
Високий	38	8	35
Загальна кількість	100	46	52

Формуючий експеримент проходив в декілька етапів, в ході яких було розроблено корекційну програму розвитку емоційності та подолання тривожних станів у дітей, одним із структурних компонентів якої були арт-терапевтичні методики: для розвитку емоційності було розроблено авторські методики «Мушля», «Крила янголів», «Янголи», «Замки із піску», «Два камінчики» (Дацун, 2020); для подолання тривожності – авторські методики «Сліди на піску», «Край води», «Малювання каракулів», «Світло в кінці тунелю», які представлені в даній статті.

Методика переживання відчуття часу «Сліди на піску». Опис методики: пісок має безліч метафоричних значень. Плинність часу, незворотність подій, втручання неочікуваних зовнішніх факторів, нездійсненність мрій, розчарування та фрустрації, можливість сховатися від вирішення проблем, ілюзії, обман та незалежність існуванні речей від перебігу часу та наших очікувань чи дій – все це теми, з якими є можливість працювати, використовуючи морський пісок.

Мета роботи: робота з відчуттям часу, переживанням минулого, теперішнього і майбутнього. Пошук точки балансу у часі та просторі.

Інструменти та матеріали: вологий пісок, підлогове покриття, що легко прибирати, целофан для накриття підлоги.

Інструкція: якщо техніка виконується на свіжому повітрі, біля водоймища, то використовуємо природню берегову лінію. У випадку, коли техніка проводиться в приміщенні необхідно застелити підлогу целофаном, висипати на нього достатню кількість вологого піску або використовувати спеціально обладнану пісочницю.

Пройдіться босоніж по вологій лінії піску, лишаючи за собою сліди. Зупиніться. Прислухайтесь до власного відчуття. Які емоції, переживання, думки виникають у Вас?

- Дивлячись вперед, там, де ви ще не наступали, які переживання виникають у Вас?
- Які очікування у Вас є стосовно найближчого майбутнього?
- На скільки легко Ви приймаєте рішення стосовно наступного кроку у Вашому житті?
- Як часто перед тим, як зробити наступний крок, Ви обертаєтесь назад? На скільки минуле впливає на Ваш вибір щодо майбутнього?
- Які відчуття виникають, коли Ви бачите, що хвилі знищують Ваші сліди?
- Що для Вас означає лишити після себе слід? Як Ви думаєте, що саме Ви лишаєте на власному життєвому шляху? А що хотілося би лишати?

Зупинившись в точці шляху вздовж берега, де позаду є Ваші сліди, а попереду їх ще нема – подумайте, що означає для Вас теперішнє?

Закрийте очі, зробіть декілька глибоких вдихів та видихів, спробуйте відчутти своє існування в єдиній точці простору і часу. Відпустіть думки, прислухайтесь до відчуття власного тіла. Спробуйте насолодитись переживанням гармонії існуючого моменту в часі.

- Наскільки легко Вам вдалося знаходитись у моменті теперішнього?
- Наскільки легко Ви можете відпустити минуле і не будувати необґрунтовані сподівання на майбутнє?

Рис. 1. Ілюстрація до методики «Сліди на піску»

Методика роботи з відчуттям тривоги «Край води». Мета роботи: робота з переживанням сприйняття різних станів одного й того ж об'єкта, переживання ситуації при неконтрольованій зміні зовнішніх умов, робота з тривожними станами.

Інструменти та матеріали: техніка виконується на свіжому повітрі, на березі водоймища; будь-яка фотокамера.

Інструкція: повільно пройдіться по краю води, лишаючи на піску сліди. Зупиніться. Прислухайтесь до свого внутрішнього стану. Які відчуття, емоції, думки виникають у Вас зараз?

Поспостерігайте за хвилями, що набігають на пісок. Які переживання викликає у Вас це спостереження? Зробіть декілька фото краю води та набігаючих хвиль з однієї і тієї ж позиції зйомки.

Роздивіться зображення, де є хвиля, пісок, сліди (Рис. 2. Фото 1). Які емоції, переживання, думки, відчуття в тілі викликає у Вас це зображення?

- Які асоціації виникають у Вас?
- Що для Вас означає поняття розслаблення, спокій, відпочинок? Де в Вашому житті є місце для цих станів? Як часто Ви дозволяєте собі відчувати стан спокою і розслаблення?

Налаштуйте свій подих з коливанням хвиль. Вдих – видих, вдих – видих... Відпустіть всі думки, зосередьте свою увагу лише на спогляданні

того, як хвилі набігають на берег. (Якщо вправу робите не на морському узбережжі, то дивлячись на фото, уявіть як хвилі набігають на піщаний берег і відкатуються назад).

Роздивіться зображення, на якому хвиля відступила назад (Рис. 3. Фото 2). Які емоції, думки і відчуття виникають у Вас, дивлячись на друге фото?

- Опишіть асоціації, які виникають у Вас, споглядаючи друге фото.
- Як часто в моменти релаксу чи відпочинку у Вас виникає відчуття внутрішньої тривоги, неспокою?
- Які думки виникають у відповідь на відчуття тривоги?
- Прослідкуйте (надалі, можна записувати при виникненні відповідного відчуття), у відповідь на яку ситуацію, слова, думки у стані спокою з'являється відчуття тривоги. Відслідкуйте, на які ситуації чи думки у Вас виникає відчуття тривоги.

Рис. 2. Фото 1.

Рис. 3. Фото 2.

- Дайте місце і право на існування відчуттю тривоги. Людині притаманно відчувати весь спектр емоційних переживань. Дозвольте тривожному відчуттю бути у Вашому житті. Скажіть собі: «Так, я маю право відчувати тривогу».

- Зробіть довгий видих. Начебто Ви відпускаєте відчуття тривоги назовні. Ви дали право і місце тривозі бути, Ви визнали її право на існування. Тепер прийшов час відпустити її.
- Прослідкуйте або уявіть коливання хвиль – хвилі набігають на пісок і відкочуються назад. Вдих – видих, вдих – видих... Залишайтеся в цьому стані стільки, скільки Вам необхідно.

Методика роботи з відчуттям тривоги «Малювання каракулів».

Методика призначена для роботи під час переживання тривоги для зниження її рівня, так і як метод корекції тривожних станів. Мета роботи: робота з відчуттям тривоги, корекція ситуативної тривоги.

Інструменти та матеріали: білий папір розміром А3, два простих олівця, кольорові олівці.

Завдання: закрийте очі, згадайте Ваш стан під час переживання тривоги. Візьміть в обидві руки по простому олівцю і почніть в цьому стані із заплющеними очима малювати одночасно обома руками каракулі. Якщо Ви в даний момент знаходитесь в тривожному стані – заплющити очі і почніть малювати одночасно обома руками каракулі.

Відкрийте очі. Роздивіться отриманий малюнок. Знайдіть якомога більше образів, що утворилися під час малювання каракулів. Візьміть кольорові олівці і розфарбуйте отримані образи.

Виберіть один із образів, з яким би хотілося попрацювати далі. На що він схожий? Дайте йому назву чи ім'я. Подумайте, які риси характеру має цей персонаж. Яка може бути його чарівна сила? Придумайте з даним персонажем історію або казку.

Методика «Каміння, що ми носимо». Символічне значення каміння в психологічній практиці має багато значень. Каміння може виступати як замісний об'єкт, як матеріал для будівництва, як символ структури, пережитий досвід, риси характеру чи звички. Мета роботи: прийняття особливостей власного характеру, зовнішності та ін. Рефлексія життєвого шляху, під впливом якого відбувається формування структури особистості.

Інструменти та матеріали: морське каміння різне за розміром, формою та структурою.

Інструкція: прогуляйтеся узбережжям моря, шукаючи каміння – різного за кольором, формою та структурою, красиве й не дуже, гладеньке чи з дірочками. Якщо методика проводиться в приміщенні – виберіть із запропонованого каміння ті, які привернули Вашу увагу. Камінчики, які Ви будете знаходити, візьміть у руки, відчуйте його структуру. Подумайте, з якою рисою Вашого характеру (позитивною чи не дуже) асоціюється цей камінчик.

Подумайте про історію цього камінця. Поміркуйте, які природні умови – вода, вітер, сіль та інше зробили його саме таким.

Подумайте, під впливом яких факторів сформувалася у Вас дана властивість. Яким ресурсом для Вас є дана властивість? Які позитивні наслідки для Вас несе наявність даної властивість у Вашій особистості?

Подякуйте зовнішнім умовам, що сформували саме цю властивість. Це – Ваша особливість, камінчик, що займає своє місце в структурі Вашої особистості. Подобається він Вам чи вважаєте його зайвим – склалося так, як склалося. Ваш життєвий шлях сформував цю характеристику тому, що це ваш життєвий шлях.

Кожен інший камінчик / властивість, що Ви носите у своєму характері, пройшли в своєму формуванні такий самий шлях, як і Ви. І в Ваших силах вирішувати, що з кожним з цих камінчиків робити далі – носити у власних кишнях, поставити на полицю, викинути чи загубити дорогою, розфарбувати у всі кольори веселки, чи прилаштувати у стежинку в своєму саду.

Методика корекції тривоги «Робота з сіллю. Малювання янгола».
Робота з морською сіллю є новим направленням в арт-терапії. Мета роботи: для роботи з темою тривоги, для створення оберегів.

Інструменти і матеріали: бруски морської солі різної форми, фарби гуаш чи акрил, пензлики, контурні фарби.

Інструкція: виберіть із запропонованих брусків морської солі такий, з яким би Вам хотілося далі працювати. Потримайте його в руках. Відчуйте структуру поверхні солі.

Запитання для обговорення:

- Які відчуття, емоції та переживання виникають у Вас, коли Ви тримаєте в руках брусок солі?
- Які метафори, асоціації у Вас виникають?
- Подумайте, які б слова підтримки Вам хотілося сказати Вашому партнерові?
- Які слова підтримки хотілося почути самому?

Візьміть контурні фарби і намалюйте на поверхні бруску солі контур янгола. Дайте фарбі висохнути. Візьміть акрилові фарби чи гуаш і розмалюйте фігуру янгола. Ілюстрацію даної роботи представлено на Рис.4.

Рис. 4. Ілюстрація до методики «Робота з сіллю. Малювання янгола»

Дайте відповідь на питання:

- Які відчуття у Вас виникали під час створення малюнку?
- Які відчуття у Вас виникли після завершення роботи?
- Які слова, дії, хотілося б сказати, зробити по відношенню до партнера чи до себе після завершення роботи?

Методика корекції негативних емоційних станів «Світло в кінці тунелю». Мета роботи: корекція переживання негативних емоційних станів, корекція тривоги, пошук ресурсу в переживанні негативних емоцій.

Інструменти та матеріали: білий папір А4 для малювання фарбами; фарби гуаш чи акрил; поролонові спонжи для малювання фарбами; елементи неправильної геометричної форми природнього чи штучного походження (невеличкі уламки гілок чи палиць, довжиною не більше 10 см, невеликі уламки іграшок; пергамент; фольга.

Завдання: згадайте Ваш стан під час переживання тривоги чи іншого негативного емоційного стану. Серед запропонованих фрагментів неправильної геометричної форми (палиць, іграшок), фольги та пергаменту оберіть той, що найбільше асоціюється у вас з даним станом.

Якщо Ви обрали фольгу чи пергамент – зімніть його так, наче він уособлює Ваше переживання тривоги.

Покладіть даний фрагмент в центрі білого паперу. Виберіть фарби тих кольорів, що асоціюються у Вас з даним негативним переживанням чи відчуттям тривоги. Не зрушуючи з місця фрагмент за допомогою поролонового спонжу для малювання розфарбувати білий папір в кольори тривоги. Дати фарбі підсохнути.

Зніміть з малюнка уламок чи комок. Роздивіться малюнок. Дайте відповідь на питання:

- Які відчуття, думки та переживання виникали у Вас під час роботи?
- Які відчуття, думки та переживання виникли у Вас, коли з малюнка забрали уламок?
- Які асоціації виникають у Вас з білим незафарбованим фрагментом посеред малюнка?
- Що для Вас є ресурсному в даному незафарбованому фрагменті?
- Які ресурси є у Вас, що можуть Вам допомогти під час переживання негативних емоцій та тривоги?

Ілюстрацію методики корекції негативних емоційних станів «Світло в кінці тунелю» представлено на Рис. 5.

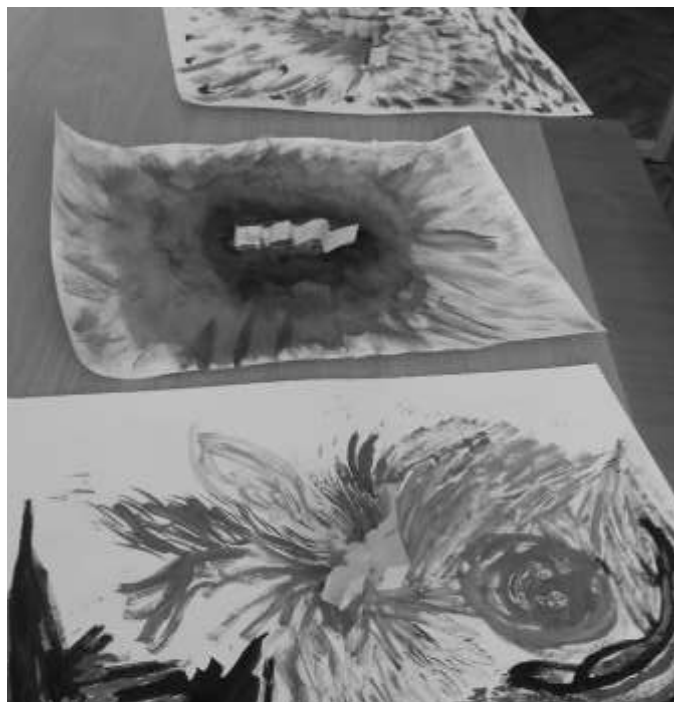

Рис. 5. Ілюстрація до методики корекції негативних емоційних станів «Світло в кінці тунелю»

Дискусії Отже, наведемо приклади корекції тривожності у дітей, що займаються в багатопрофільному гуртку художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти «Хорова студія «Тоніка».

Іна С. (12 років) – експертна оцінка музичних здібностей становить 3,9 бали. Готовність до участі в роботі дівчина виявила одразу. Відчувалась деяка невпевненість. При виконанні завдань з виявлялися розгубленість та відсутність достатньої практики в маніпулюванні з предметами. Після проведення роботи дівчина стала більш впевнена в діях. Музичні здібності по закінченню експерименту експерти оцінили в 4,5 бали.

Даша К. (11 років) – Участь в експерименті дівчина сприйняла з готовністю. На початку роботи веде себе тихо, боязливо. При розмові з батьками та викладачами, з'ясувалася наявність у неї проблем в спілкуванні з однолітками: в школі її ображають, насміхаються. На прохання намалювати будь-що, з чим дівчина себе асоціює – Даша намалювала закриту книгу.

Швидко втомлювалась. Показувала невпевненість у власних діях. Через 2 місяці роботи дівчина почуває себе більш впевнено, завдання виконує чіткіше, припинила замальовувати лінії. Викладач підкреслює появлення бажання займатися музикою. По закінченню експерименту відчувається впевненість у діях при виконанні завдань. Дівчина відкрита до контакту, життєрадісна. В школі з'явилися подруги. Музичні здібності експерти оцінюють 4 балами. Через рік після проведення роботи – дівчина відвідує заняття хору, припинила займатися грою на музичному інструменті, займається в гуртку декоративно-ужиткового напрямку, де показує досить високі результати. Загострень у спілкуванні з однолітками більше не відбувається.

Оля П. (10 років) – музичні здібності експерти оцінили 4 балами. Дівчинка сором'язлива, тиха. При виконанні завдань швидко втомлюваність. Після закінчення експерименту викладачі відмічають покращення уважності, збільшення відкритості у спілкуванні. Музичні здібності експерти оцінюють у 4,2 бали.

Після завершення експерименту, проведено повторний зріз оцінювання музичних здібностей у дітей. Проективні техніки, методи арт-терапії в практичному застосуванні дають ефективні результати корекції тривожності у дітей.

Висновки. За результатами проведеного дослідження було зроблено такі висновки. На основі теоретичного аналізу наукової літератури визначено, що діти підліткового віку, що займаються в музичних гуртках мають підвищений рівень передконцертної тривожності. Рівень передконцертної тривожності має кореляцію з рівнем розвитку ладового відчуття у дітей-музикантів. Для корекції тривожності у дітей розроблена комплексна програма, до складу якої входять арт-терапевтичні методики: «методика переживання відчуття часу «Сліди на піску», методика роботи з відчуттям тривоги «Край води», «Малювання каракулів», «Каміння, що ми

носимо», методика корекції негативних станів «Світло в кінці тунелю», методика корекції тривоги «Робота з сіллю. Малювання янгола».

Перспективою подальших досліджень є розробка комплексних програм корекції тривожності дітей засобами арт-терапії, розробка комплексної програми корекції передконцертної тривожності, розробка бази арт-терапевтичних методів корекційної роботи з вихованцями позашкільних навчальних закладів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Теплов, Б. М. (2004). Психология и психофизиология индивидуальных различий. М.: Издательство МПСИ; Воронеж: НПО «МОДЭК».

Вартанян, А. В. (1982). Возрастные особенности эмоционального состояния учащихся-исполнителей в процессе обучения музыке: Автореф. канд. психол. наук (19.00.07). Ереван.

Подуровский, В. М., & Сулова, Н. В. (2001). Психологическая коррекция музыкально-педагогической деятельности: М.: ВЛАДОС.

Дацун О.В. (2020). Розвиток емоційності вихованців позашкільних навчальних закладів засобами арт-терапії. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія. № 17, 116-124. Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/issue/view/797>

REFERENCES

Teplov, B.M. (2004). Psihologija i psihofiziologija individual'nyh razlichij [Psychology and psychophysiology of individual differences]. M.: Izdatel'stvo MPSI; Voronezh: NPO «MODJeK».

Vartanjan, A.V. (1982). Vozrastnye osobennosti jemocional'nogo sostojanija uchashhihsja-ispolnitelej v processe obuchenija muzyke [Age features of the emotional state of students-performers in the process of learning music]: Avtoref. kand. psihol. nauk (19.00.07). Erevan.

Podurovskij, V.M., & Suslova, N.V. (2001). Psihologicheskaja korrekcija muzykal'no-pedagogichesknoj dejatel'nosti [Psychological correction of musical and pedagogical activity]: M.: VLADOS.

Datsun O.V. (2020). Rozvytok emotsiinosti vykhovantsiv pozashkilnykh navchalnykh zakladiv zasobamy art-terapii [Development of emotionality of students of extracurricular educational institution by art therapy]. Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Pedagogika, Psykholohiia. № 17, 116-124. Rezhym dostupu: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/issue/view/797>

Datsun O.

FEATURES OF ANXIETY CORRECTION IN CHILDREN - MUSICIANS BY ART THERAPY

Abstract

*The article considers one of the actual scientific and practical problems of modern psychological science – overcoming anxiety in children engaged in musical activities. For effectively self-realization in the music sphere for increase motivation learning music and the best manifestation of children's musical abilities, it is necessary to reduce the level of their anxiety. Therefore, it is important to pay attention to the development of an anxiety correction program for children studying in music at palaces and houses of creativity for children. **The purpose** of the study: to develop a comprehensive program for the correction of anxiety in children involved in music clubs at palaces and houses of creativity for children by means of art therapy. The following research **methods** were used to solve the set tasks: analysis of scientific literature; expert assessment of the development of musical abilities of students of the choir studio; logical-structural modeling for the development of a correctional program anxiety in children; performance of tasks for reflection, analysis of products of activity of students at performance of the developed individual tasks. **Results:** based on the theoretical analysis of the scientific literature the peculiarities of the manifestation of anxiety of students of music clubs at palaces and houses of creativity for children. For correction anxiety, the comprehensive program has been developed using art-therapeutic techniques: technique of experiencing the feeling of time «Footprints in the sand», the method of working with anxiety «The edge of water», «Drawing doodles», «Stones we wear», the method of correcting negative states «Light at the end of the tunnel», the method of correction of anxiety «Working with salt. Drawing an angel». **Conclusions:** it is empirically confirmed that the proposed anxiety correction program in children - musicians is effective and can be recommended for use in comprehensive anxiety correction programs.*

Keywords: *correction program; anxiety correction, methods of art therapy; musical abilities; pre-concert anxiety; anxiety.*